

Фізичне виховання студентів

План

1. Основні вихідні поняття дисципліни “Фізичне виховання”.
2. Мета, завдання та принципи фізичного виховання студентської молоді.
3. Нормативно-правова база організації навчально-виховного процесу з фізичного виховання та масового спорту у ВНЗ.
4. Характеристика загальної організації навчально-виховного процесу у ВНЗ.
5. Форми організації навчального процесу з фізичного виховання у ВНЗ.

6. Характеристика навчальних секцій кафедри фізичного виховання.
7. Зміст діяльності кафедри фізичного виховання.
8. Планування змісту навчальних занять у навчальних секціях кафедри фізичного виховання.
9. Мотивація навчально-виховного процесу з ФВ та МС у ВНЗ серед студентів та викладачів.
10. Контрольні заходи з фізичного виховання у ВНЗ.
11. Кадрове забезпечення навчально-виховного процесу з ФВ та МС у ВНЗ, їх функції.

1. **Фізичне виховання** – складова освіти і виховання, педагогічний, навчально-виховний процес, предмет (навчальна дисципліна), спрямований на оволодіння знаннями, уміннями й навичками щодо управління фізичним розвитком людини різновидами рухової активності, з метою навчання і виховання особистості в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточення;
- **Фізична реабілітація** – спеціалізований напрям процесу фізичного виховання людини з відхиленнями в стані здоров'я;
- **Спортивне виховання (тренування)** – спеціалізований напрям процесу фізичного виховання в окремому виді спорту;
- **Масовий спорт** – система організації та проведення спортивних заходів (змагань, розваг, ігор тощо) з масових видів рухової активності, засіб фізичного виховання.

2. Мета фізичного виховання та масового спорту у сфері вищої освіти - забезпечення виховання у студентів потреби самостійно оволодівати знаннями, уміннями й навичками управління фізичним розвитком людини засобами фізичного виховання та навчання застосовувати набуті цінності в життєдіяльності майбутніх фахівців.

Завдання ФВ та МС у ВНЗ:

1. Формування в студентській молоді основ теоретичних знань, практичних і методичних здібностей (умінь і навичок) з фізичного і спортивного виховання, фізичної реабілітації, масового спорту як компонентів їх повноцінної, гармонійної та безпечної життєдіяльності;
2. Набрання студентською молоддю досвіду в застосуванні здобутих цінностей впродовж життя в особистій, навчальній, професійній діяльності, в побуті і в сім'ї;
3. Забезпечення в студентській молоді належного рівня розвитку показників їх функціональних та морфологічних можливостей організму, фізичних якостей, рухових здібностей, працездатності;
4. Сприяння розвитку професійних, світоглядних та громадянських якостей студентів;
5. Підготовка та участь студентів у різноманітних спортивних заходах.

Основні принципи ФВ та МС у сфері вищої освіти:

- ***пріоритетності освітньої спрямованості*** процесу фізичного виховання та функціонального фактора в оцінюванні фізичного розвитку студентів;
- ***багатоукладності*** (передбачає створення у ВНЗ умов для широкого вибору студентами засобів фізичного виховання для навчання та участі в спортивних заходах, які відповідали б їх запитам, інтересам, стану здоров'я, фізичній і технічній підготовленості, спортивній кваліфікації);

- ***індивідуалізація*** та диференціація навчального процесу з фізичного виховання;
- ***поєднання державного управління і студентського самоврядування.***

3. Нормативно-правова база організації навчально-виховного процесу з ФВ та МС

Організація навчально-виховного процесу з ФВ та МС у ВНЗ незалежно від підпорядкування, типів і форм власності базується на:

- **Законах України** “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про фізичну культуру і спорт”;
- **Національній доктрині розвитку освіти**, затвердженій Указом Президента України від 17.04.2002 № 347;
- **Положенні про державний ВНЗ**, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.96 № 1074 (із змінами);
- **Положенні про організацію навчального процесу у ВНЗ**, затвердженому наказом Міністерства освіти України від 02.06.93 № 161;
- інших актах України з питань освіти та фізичного виховання.

Організація навчально-виховного процесу з фізичного виховання у ВНЗ здійснюється на підставі вимог державного стандарту, галузевих стандартів та стандартів вищої освіти ВНЗ, затверджених в установленому законодавством порядку.

Організація масового спорту у ВНЗ здійснюється на підставі календарного плану спортивних заходів, положення про змагання (універсіаду, спартакіаду тощо) та відповідних правил, які встановлюються їх організаторами та затверджуються в установленому порядку.

4. Загальну організацію навчально-виховного процесу з ФВ та МС у ВНЗ здійснює його **керівник**, який забезпечує:

- прийняття управлінських рішень щодо створення необхідних умов для здійснення процесу фізичного виховання та масового спорту;
- включення в навчальні плани з усіх спеціальностей обов'язкових навчальних занять з ФВ протягом усього періоду навчання, за винятком останнього випускного семестру, в обсязі 4 годин на тиждень;

- створення структурних підрозділів з ФВ та МС та забезпечення їх необхідною кількістю працівників, матеріально-технічною базою, обладнанням, інвентарем;
- контроль за станом фізичного виховання і здоров'я студентів;
- виконання інших повноважень, передбачених чинним законодавством щодо розвитку ФВ та МС у ВНЗ.

Безпосередню організацію навчально-виховного процесу з ФВ та його спеціалізованих напрямів у ході навчального процесу і в

позанавчальний час у вищому навчальному закладі I-II рівнів акредитації здійснює предметна (циклова) комісія з ФВ, а у вищому навчальному закладі III-IV рівнів акредитації – кафедра фізичного виховання.

Кафедра (предметна комісія) може передбачати в своєму складі необхідні для організації її діяльності навчальні підрозділи – навчальні секції ФВ, фізичної реабілітації, спортивного виховання, які об'єднують відповідні спеціалізації з видів рухової активності, захворювань, спорту та навчальні групи.

Організацію у ВНЗ в позанавчальний час спортивних заходів (змагань, розваг, ігор, свят, фестивалів тощо) здійснюють спортивний клуб, спортивний актив, суддівська колегія, організаційний комітет.

Для забезпечення організації навчально-виховного процесу з ФВ та МС ВНЗ може мати у своєму складі навчально-методичний (методичний) кабінет, наукову (навчальну) лабораторію, кабінет лікарського контролю (медпункт), спортивний комплекс, інші підрозділи, діяльність яких не заборонена законодавством.

5. **Форми організації навчального процесу з ФВ у ВНЗ:**

- **навчальні заняття** (лекція (теоретичне заняття), практичне, семінарське, індивідуальне заняття; консультація);
- **самостійна робота** (навчальний час повинен становити не менше $1/3$ та не більше $2/3$ загального обсягу навчального часу студента);
- **контрольні заходи**

6. До навчальної секції фізичного виховання кафедри (предметної комісії) розподіляють студентів, які при анкетуванні виявили бажання займатися в цій секції відповідними видами рухової активності, визначеними в навчальній програмі з ФВ.

Зараховуються студенти, віднесені за станом здоров'я до основної чи підготовчої медичної групи, після проведення контрольного тестування показників фізичного розвитку (функціональних, фізичних), визначених у навчальній програмі з ФВ та оцінювання, викладачем навчальної групи, рівня знань та рухових (технічних) здібностей в обраному виді рухової активності шляхом проведення бесід та контрольних (навчально-спортивних) заходів.

Заняття із студентами навчальної секції проводяться в навчальний час за розкладом занять зазначеної секції.

Кількість студентів складає **10-15 осіб**.

Навчальні групи навчальної секції **фізичної реабілітації** комплектуються за спеціалізаціями з нозологічних ознак (видів захворювань), визначеними в навчальній програмі з ФВ.

Заняття із студентами проводяться, як правило, фахівцями зі спеціальною освітою, у навчальний час за розкладом навчальних занять зазначеної навчальної секції.

Кількість студентів складає **8-12 осіб**.

До навчальних груп **навчальної секції спортивного виховання** зараховують студентів:

- за станом здоров'я - основна медична група;
- результати контрольного тестування - позитивні показники функціональної і фізичної підготовленості;
- враховуються показники виконання спортивної класифікації в обраному виді спорту.

Навчальні групи зазначеної навчальної секції комплектуються за спеціалізаціями з видів спорту, визначеними в навчальній програмі з ФВ та кваліфікаційними вимогами.

Заняття із студентами проводяться за розкладом.

Кількість студентів визначається відповідно до їх спортивної кваліфікації та складає:

- **навчально-тренувальної групи** - 10-15 осіб;
- **групи спортивного вдосконалення** - 8-12 осіб;
- **групи вищої спортивної майстерності** - 2-6 осіб.

Для навчальних груп з *ігрових видів спорту* кількість студентів відповідно складає:

- **НТГ** – 16 - 20 осіб;
- **ГСВ** -14 -18 осіб;
- **ГВСМ** – 12 - 16 осіб.

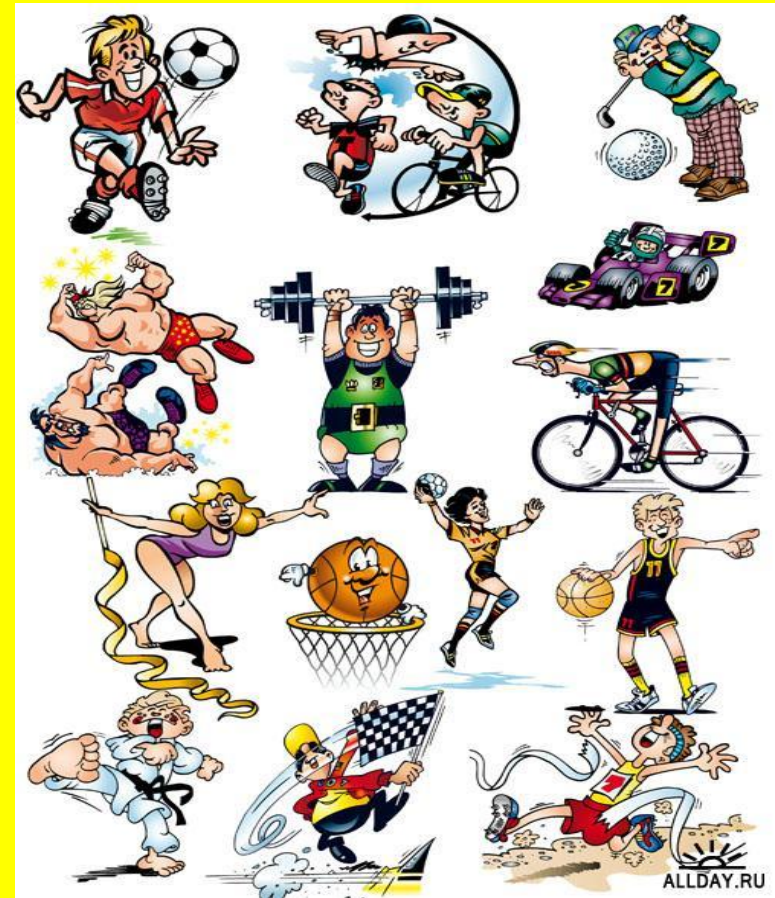
Обсяг навчальних годин на тиждень для навчальних груп навчальної секції спортивного виховання складає для:

- навчально-тренувальної групи – **6 годин**;
- групи спортивного удосконалення – **8-10 годин**;
- групи вищої спортивної майстерності – **12 годин**.

7. Зміст діяльності кафедри фізичного виховання

Основні види діяльності:

- Навчально-виховна;
- Методична;
- Науково-методична;
- Науково-дослідна;
- Спортивна

До змісту навчально-виховної діяльності входять:

1. Організація та проведення навчальних занять і заходів з фізичного виховання;
1. Контроль показників фізичного розвитку студентів;
1. Оцінювання якості досягнутого студентами рівня сформованості знань, умінь і навичок з фізичного виховання.

До змісту методичної діяльності

ВХОДЯТЬ:

1. Розробка навчального плану, графіка навчального процесу, навчальної програми з ФВ за напрямками і спеціалізаціями навчальних секцій кафедри (предметної комісії), навчальних програм за спеціалізаціями та їх затвердження керівником вищого навчального закладу;
2. Складання розкладу навчальних занять з ФВ на факультетах (у відділеннях) ВНЗ та в навчальних секціях кафедри ФВ;
3. Складання індивідуальних планів роботи викладачів, планів-конспектів (моделей) занять, положень про навчальні спортивні заходи, журналів обліку ФВ студентів факультетів (відділень) за курсами й групами, журналів обліку роботи навчальної групи навчальної секції, документів звітності;
4. Організація функціонування навчально-методичного (методичного) кабінету.

До змісту науково-методичної діяльності входять:

- розробка методичних рекомендацій, указівок, наочних посібників, посібників з фізичного виховання, фізичної реабілітації, спортивного виховання, масового спорту студентів тощо.

До змісту науково-дослідної діяльності входять:

1. Проведення наукових досліджень, спрямованих на вдосконалення фізичного виховання студентів за тематичним планом науково-дослідних робіт вищого навчального закладу та за індивідуальними планами науково-дослідних робіт;
1. Організація функціонування наукової (науково-дослідної) лабораторії.

До змісту спортивної діяльності входить організація:

- функціонування у ВНЗ спортивного клубу та самодіяльного спортивного активу на факультетах (відділеннях), курсах, у групах;
- навчання спортивного активу;
- участі студентів у самодіяльних спортивних заходах вищого навчального закладу;
- підготовки та участі студентів-спортсменів (збірних команд) ВНЗ в різноманітних національних та міжнародних спортивних заходах.

8. Планування змісту навчальних занять у навчальних секціях кафедри ФВ:

Визначається викладачем навчальної групи самостійно на підставі вимог навчального плану, плану-графіка, навчальної програми з фізичного виховання та навчальної програми із спеціалізації з виду рухової активності або захворювання.

Календарний план спортивних (спортивно-масових) заходів ВНЗ та положення про змагання розробляються спортивним клубом спільно з кафедрою ФВ та затверджуються керівником вищого навчального закладу.

9. Мотивація до активної участі студентів

у навчально-виховному процесі з ФВ та спортивних заходах у ВНЗ здійснюється шляхом:

- створення умов для вибору студентами виду рухової активності для навчання та участі в самодіяльних спортивних заходах за інтересами;
- залучення студентів до виконання студентських науково-дослідних робіт з ФВ з метою підвищення їх відповідного рівня кваліфікації;
- переведення студентів високого рівня спортивної кваліфікації, що навчаються на факультетах (відділеннях) ВНЗ, на індивідуальний графік занять для гармонійного поєднання здобуття освіти за обраною спеціальністю та занять обраним видом спорту.

Мотивація викладачів до якісної організації своєї діяльності

здійснюється шляхом:

- Заохочення;
- Своєчасного оцінювання їх діяльності;
- Підвищення професійного та наукового рівня;
- Просування по службі тощо.

10. Контрольні заходи з фізичного виховання у ВНЗ

Включають *види педагогічного контролю*:

- **Поточний;**
- **Підсумковий**

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять.

- **На практичних заняттях: мета** - перевірка рівня фізичного розвитку студентів за функціональними, фізичними, руховими (технічними) показниками.
- **На семінарських заняттях: мета** - перевірка рівня знань студентів з теорії, методики і організації фізичного виховання, його спеціалізованих напрямів, масового спорту.

Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються кафедрою фізичного виховання.

Мета підсумкового контролю - оцінка результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах.

Підсумковий контроль з ФВ включає семестровий контроль.

ВНЗ може використовувати кредитно-модульну та інші форми підсумкового контролю з ФВ після закінчення логічно завершеної частини теоретичних та практичних занять і їх результати враховувати при підсумковому оцінюванні.

Стандарти вищої освіти є основою оцінки якості вищої освіти з ФВ, а також якості освітньої діяльності ВНЗ незалежно від їх типів, рівнів акредитації та форм навчання.

Для забезпечення **обліку** з усіх питань своєї діяльності кафедра ФВ (предметна комісія), спортивний клуб вищого навчального закладу складають та затверджують в установленому порядку **номенклатуру справ.**

Кадрове забезпечення навчально-виховного процесу з ФВ та МС у ВНЗ:

Посади науково-педагогічних працівників кафедри ФВ:

- Викладач;
- Старший викладач;
- Доцент;
- Професор;
- Завідувач кафедри;

Посади педагогічних працівників предметної комісії з ФВ:

- Викладач;
- Старший викладач;
- Керівник фізичного виховання;
- Виборна посада голови предметної комісії.

**Посади працівників, які
забезпечують допоміжні напрями
діяльності кафедри (предметної
комісії):**

- Категорійні фахівці;
- Старші лаборанти;
- Завідувачі лабораторій;
- Завідувачі кабінетів;
- Методисти та інші.

Регламентация діяльності учасників навчально-виховного процесу з ФВ

Функції завідувача кафедри фізичного виховання (голови предметної комісії):